

TIEDOTUKSIA

"Suomen suurimpien kaupunkien lähtömuuttajat vuosina 1977-78". Turun yliopiston sosiaalipolitiikan julkaisuja A4-1981.

Tutkijat: VTM Jouni Korkiasaari, VTM Kai Lindström, VTL Ismo Söderling

Siirtolaisuusinstituutissa alkoi tammikuussa 1980 työvoimaministeriön ja tilastokeskuksen kanssa yhteistyöprojekti, jonka puitteissa tutkitaan vuosina 1977-78 maassamuuttaneiden elinolosuhteita. Tutkimuksen rahoittaa Suomen Akatemian yhteiskuntatieteellinen toimikunta ja sen johtajana toimii tri Olavi Koivukangas.

Laajasta aineistosta johtuen koettiin tärkeäksi erillistutkimusten suorittaminen. Näin pystytään hankittua tietoa käsittelemään eri osaongelmien kohdalla syvällisemmin sekä toisaalta saattamaan nopeammin julkisuuteen. Tämä Turun yliopiston sosiaalipolitiikan julkaisusarjassa ilmestynyt tutkimus on ensimmäinen tällainen osaprojekti. Osatutkimuksen on rahoittanut Turun yliopistosäätiö ja sen johtajana on toiminut apul.prof. Kari Salavuo.

Maassamuutto on perinteisesti suuntautunut maaseudulta kaupunkiin ja kehitysalueilta suuriin ja vauraampiin väestökeskuksiin. 1970-luvun puolivälissä tilanne kuitenkin muuttui; kaupunkien saama muuttovoitto muuttui muuttotappioksi. Samoin entiset perinteiset muuttotappioalueet (esim. Vaasan lääni) saivat muuttovoittoa. Kehitys jatkui tällaisena vuosikymmenen loppuun. Nyt julkistetussa tutkimuksessa on selvitetty 15 suurimman kaupunkimme osalta niistä tapahtuneen lähtömuuton suunnat sekä muut-

tajien demografinen rakenne, muuton syyt, muuton seuraukset ja edelleenmuuttohalukkuus. Tutkimus perustuu tilastokeskuksen keräämään haastatteluaineistoon.

Tutkimuksen mukaan kaupunkien lähtömuutosta n. 56 % suuntautuu kaupungista toiseen ja 44 % kaupungista maaseudulle. Lähtömuuttovirrat eroavat myös rakenteeltaan selvästi toisistaan. Kaupungista toiseen suuntautuvaa muuttoa voitaisiin luonnehtia ammattiurallaan eteenpäin pyrkivien suhteellisen pitkälle koulutettujen henkilöiden muutoksi. Koulutusasteeseen liittyen tässä muuttovirrassa on huomattavan paljon ylimpään sosiaaliryhmään kuuluvia sekä toisen tai kolmannen asteen koulutuksesta työelämään tulleita. Kaupungista maaseudulle muuttaneilla on ominaista pyrkimys asuimistason ja asuinympäristön laadun parantamiseen. Muuttajat ovat useimmiten perheellisiä, vakiintuneen ammatillisen aseman omaavia teollisuustyöntekijöitä tai alempia toimihenkilöitä. Tutkimuksen mukaan kaupungista maaseudulle muutossa on siis kysymys yleensä vain asunnon vaihdosta työpaikan pysyessä samana. Tämä heijastuu myös siinä, että maaseudulle muuttaneilla tapahtui huomattavia positiivisia muutoksia nimenomaan asuimismuodossa ja -tasossa. Kaupungista toiseen muuttaneilla tapahtui tässä suhteessa osin jopa huononemista.

Muuttovirtojen eroa kuvaa hyvin sekin, että kaupungista maaseudulle muuttaneilla oli vähemmän edelleenmuuttohalukkuutta. Näin korostuu maaseudulle muuton asuimiseen liittyvät muuttosyyt. Koska kaupungista toiseen muutossa korostui ammattiuralla

etenemiseen liittyvät tekijät muuttosyinä, merkitsee tämä myös suurempaa edelleenmuuttohalukkuutta.

Muuttoliikkeeseen liittyvästä tutkimustarpeesta raportissa todettiin, että keskuspaikoista muutto sisältyy myös kaupunkien sisäiseen muuttoliikkeeseen (kaupunkien keskustasta reuna-alueille hallinnollisia rajoja ylittämättä). Tällaisten muuttojen tutkiminen kokonaisuutena olisi olennaista, koska

nyt tutkittu kuntarajat ylittävä lähtömuutto muodostaa vain osan keskuspaikoisesta muuttoliikkeestä.

Samoin todettiin tutkimustarvetta ydinkeskusten täyttymisen osalta; olisi tutkittava ensinnäkin sitä, missä määrin muutto suurten kaupunkien ydinkeskustaan on lisääntynyt energiakustannusten nousun vuoksi. Samoin olisi selvitettävä, missä määrin muuton syynä on reuna-alueiden (lähinnä asunalähiöiden) riittämättömäksi koettu palvelutaso.
